

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. . . I kor. 50 HLL.
Negyedévre . . . 2 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
MEGEDŐS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Plac-utca 47. és 48. szám.

Hamis helyzet.

Budapesti tudósítónknak elmondta:

Földes Béla dr.,
országülési képviselő.

Hogy a magyar politikai törekvésekből mi a megvalósítható és mi nem az, azt a kormány ingadozó álláspontja és a koronának adott el'entétes felvilágosítások mellett többé meg nem állapítható. Aki ma az önálló bank felállítását lehetetlennek tartja, az később is lehetetlennek fogja tartani. És aki az önálló bank felállítását nem tudja keresztül vinni, annál kevésbé viheti keresztül az önálló vámterületet. Mert az önálló magyar jegybank végre is Ausztria érdekeit alig érinti, az önálló vámterület minden osztrák polgár, minden mariahiifi dobozkészítő érdekeit veszélyezteti.

Az önálló bank helyébe a készfizetést engedménynek elfogadni valóságos szemfényvesztés, attól függővé tenni a bankszabadalom megújítását, valóban nem vehető komolyan.

Lehetetlen Kossuth Ferencnek tovább hirdetni az önálló bankot és az önálló vámterületet. Lehetetlen hirdetni, hogy csak taktikai okok választják el a két függetlenségi pártot. Aztán lehet-e félreérteni a függetlenségi pártból való kilépésnek és a kooperációnak politikai jellegét? Hiszen addig, míg a bankkérdésben a kormány egyes tagjai állást

nem foglaltak, még lehetséges volt az összeműködés, de az állásfoglalás után lehetetlen összeműködni olyan államférfiaknak, akik közül az egyik rész azt vallja, hogy az önálló bank veszélyes, a másik rész, hogy üdvös. Andrassy nem egyszer megbélyegezte a függetlenségi pást álláspontját, melyet szemfényvesztésnek mondott. — Szeretném tudni, hogy in camera caritatis hogy vélekedik ma erről? Melyiknek állásfoglalása volt őszinte, melyiké nem?

Nézetem szerint hamis a mai helyzetet csak a bankkérdés szempontjából nézni. En legalább nem abból a szempontból nézem. Látom, hogy Magyarországot másodrendű tényezővé akarják deklasszifikálni. Látom, hogy az osztrák császárságot akarják a dualizmus fölé emelni, látom, hogy Ausztria aggrézszivitása minden téren nőtt, nő, látom, hogy Ausztria népeiben mindinkább erősödik az a tudat, hogy Magyarország csak mint függvénye Ausztriának, biztosítja Ausztria gazdagodását, ilyen helyzetben nincs más választás, ilyen körülmények között küzdenie kell Magyarországnak érdekeiért. De a hatalom nem mondhatja, hogy kötelességének megfelelt, ha egy pár kardvágást csinál, aztán elhagyja a helyét, hanem küzdenie kell, míg erő van izmaiban.

Lesz-e választás, nem lesz-e választás, azt nem tudom. De az bizonyos, azt saját tapasztalataink mutatták a múltban: a nép kétértelmű program-

mokat nem ért meg. A választásnál tehát a Kossuth-párt kétértelmű állásfoglalása legkevésbé számíthat sikerre és így az a rész, mely nem tér vissza a régi álláspontra, vagy kénytelen lesz beolvadni a 67-es pártokba, vagy le fog tűnni. A presszió minden eszköze lényeges változtatást az arányokban nem hozhat létre, lévén a Justh-párt ma a Ház legerősebb pártja.

Ami a nemzethez intézendő szótartot illeti, nézetem igenis az, hogy arra szükség van, a közönség ismerje a Kossuth-párt és a Justh-párt állásfoglalását, jogosultságát a nemzeti állam, a magyar állam kiépítése és a politikai morál szempontjából.

Bécsi lapok a döntésről. A Neue Freie Presse mai száma írja, hogy a magyar miniszterelnök legközelebbi audienciája sem fogja meghozni a kívánt döntést, Tisztán csak arról lesz szó ezen az audiencián, hogy a legközelebbi minisztertanácsnak formai részét előkészítsék s hogy megállapítsák a jövő tárgyalások menetét.

Tanácskozások Kossuth Ferencnél. Kossuth Ferencet ma számos képviselő kereste föl a miniszteriumban és azokkal hosszabb ideig tanácskozott. Délben Apponyi Albert gróf is meglátogatta Kossuth Ferencet, akivel szintén hosszabb ideig tárgyalt fontos ügyekről, később pedig Wekerle Sándor miniszterelnök.

A jövő dala.*

Opálszerűen csillogó ködfoltok,
Lepkeszárnyak, finom hangulatok:
Lévé! ha zörren, kis madár ha röppen,
Megriadva mingyárt elszállatok.
Aki meg tudnak titeket ragadni,
Azok valóban mesteri kezek.
Ki tudják verni, pengetni a huron,
Mit fél álomban sejtek, érezek.

Hanem azért, hej, mégsem e költészet
Az én világom, az én gyönyöröm.
Harsogjon a lant, ha verem! Dörögjön!
Mert, ha nem: akkor izekre töröm.
A zord zivatarfelhőket imádom,
Szilaj érzések bus viadalát . . .
Csak hadd merengjen más a holdvilágon:
Naptűzben zengem a jövő dalát.

Jánosi Zoltán.

* A mai Csokonai-émlékünnepezen felolvasta a szerző.

Abbázlából.

Az emberi akarat és tudás a semmiből is nagyot tud teremteni. Természetes, ez még nem elégséges az alkotáshoz, itt is a legfontosabb kellék, mint a hár-runál: a pénz, pénz és végül csak a pénz.

Abbáziát is az emberi tudáson, akaraton kívül a pénz tette nagygyá, nevezetessé és világhírűvé.

Három évtizeddel ezelőtt az alig pár perenyire fekvő Volosca szegény, kizárólag halászattal foglalkozó lakói nem hitték, hogy a közeli sziklás partvidékből világhírű fürdő lesz s ők pedig meggazdagodnak.

A Nemzetközi hálókocsi társaság alkotása ugyszólván egész Abbázia. Ők fedezték fel, hogy itt, ezen a csodás hatású tengerparti helyen jövedelmező fürdőt lehetne létesíteni. Tervük valóra vált s az a 60 millió korona, melyet Abbázia megteremtésébe, megalkotásába befektettek, már évek óta busás hasznót hoz a társaságnak, mely most újabb nagyszabású építkezésekkel emeli s teszi kényelmesebbé az Abbáziában üdülők tartózkodását.

Itt most nincs szezon. Január közepén

kezdődik. Mégis mintegy 2000 a fürdővendégek száma. A tenger a maga nagyszerűségével, az az egészséges levegő, mely felüdüti, megerősíti, meggyógyítja a beteg embereket, ide vonzza őket.

Sokan pihenni, de legtöbben gyógyulást keresni jönnek ide. Meg is találják. Különösen azok, kik a porlepte Debreczenből ide kerülnek. Mintha egy új világrészben találnák magukat.

Csupa pálna mindenütt. Egészséges, tiszta levegő, mely felfrissíti, megeleveníti a testet, lelket.

Nevezetességekben sem szűkölködik Abbázia. A tengerparton, a hegyek között épült sok fényes szálloda, villák között különösen két intézmény tűnik ki.

Egyik az alig tíz perenyire levő Seici községben pár év előtt épült munkás szanatórium.

Részvénytársaság hozta létre ezt az áldásos intézményt, melynek hasznát ezidőszentint főként a magyarországi munkások élvezik.

A pompás helyen, a tengerpart mellett épített szanatórium jelenleg 150 beteget ké-

Ki akar pénzt?

legjobban megspórolni **brilláns, győ mánt ókszerék, órák** és mindenem **Adriányi Bélánál** arany áruk bevásárlásnál leg'csóbban **Plac-u. 12. sz. (Stencinger-ház.)**

Ókszerék és órajavítások saját műhelyemben készülnek

A vásárhelypénz-szabályzat.

A város a tisztviselőtelepek.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Soha még ilyen könnyű dolga nem volt szabályrendelettel a jog- és pénzügyi bizottságoknak, mint ma délután a vásárhelypénz-szabályzattal. Rövid fél óra alatt elkészült a nevezetes szabályrendelet. A dolog titka pedig abban rejlik, hogy a szabályzat már évek óta készen van, csupán a közgyűlés nem emelte még határozattá, bár már volt nem egyszer előtte. Csak hogy persze a régi márton rendszer ezzel a szabályrendelettel is úgy tett, mint minden egyéb: mikor elkészült és közgyűlés elé került, — levette a napirendről.

Most előreláthatólag nem ez lesz a sorsa. Rokonszenves fogadtatásban részesült a debreceni tisztviselőtelep-szövetség kérvénye. A szövetség telepe számára ingyen területet kért a várostól a Postakeriben. A jogügyi bizottság a kérelmet olyan formában teljesítette, hogy a terület árát négyszögölenként három koronában állapította meg a szövetség számára.

Az ülésről szóló tudósításunk itt következik:

Az ülésen Vargha Elemér dr. tanácsnok elnökölt. Jelen voltak: Kovács József polgármester, Tüdös János dr., országgyűlési képviselő, Magoss György dr. főgyógyász, Aczél Géza főmérnök, Márk Endre, Debreczeni Jenő, Freund Jenő, Nagy Jakab, ifj. Kertész István, Kondor Kálmán, Zádor Lajos ifj. Schvartz Vilmos, Szilágyi Imre és Tóth Emil dr. jegyző.

(A helypénzszabályzat.)

Az ülés megnyitása után Aczél Géza főmérnök előértesztette a vásári helypénz-szabályzatra vonatkozó javaslatát. A jog- és pénzügyi bizottság már 1908-ban elkészítette a szabályzatot, de a közgyűlés nem fogadta el, hanem visszaadta a tanácsnak átdolgozás végett. 1905-ben a különféle érdekeltségek kiküldötteinek bevonásával értekezlet volt, amelyen ismét megvitatták a javaslatot. Legutóbb a város gazdasági bizottsága foglalkozott a szabályrendelettel s azt elfogadásra ajánlja. Ezután a főmérnök felolvassa a szabályrendelet pontjait, melyeket a bizottság egyhangúlag elfogadott.

pes befogadni. A társaság szerződéses viszonyban áll a magyarországi munkásbetegség-élesztő pénztárakkal s a jelenlegi 30-40 betegének legnagyobb része azokból a munkásokból áll, kiket a magyarországi beteg-élesztő pénztárak küldenek ki — legnagyobb részt tudóhallyal.

A szanatórium berendezése mintaszerű, vezető főorvosa debreceni ember: dr. Glück József, kit betegek valóságos imádnak azért a lelkiismeretes gondosságért, mellyel őket kezeli.

Másik nevezetessége, látványossága Abbáziának a legszebb, a legegészségesebb helyen, a Vordstranden fekvő, dr. Szegő Kálmán-fele szanatórium. Egy évtizeddel ezelőtt csak gyermekszanatórium volt egy emeletes épületben. Ma 3 nagy épületből, — közöttük egy 5 emeletes — áll a gyönyörű, csodás szépségű parkjával együtt mintegy 3 hold területet foglal el.

A modern orvosi tudomány kellékeit mind megtaláljuk ebben a szanatóriumban, de emellett a kényelemnek, a szórakozásnak a helyei sem hiányoznak.

Hatalmas, modern berendezésű Zander-intézet, tornaterem, gyermek játszotermek, parkjai, különféle fürdői egyenként is utalók a megtekintésre s dícsérik a kiváló tulajdonságos magyar orvos előzői készségét s tudását.

A tanács javaslatot tesz, hogy a köz-
tisztasági vállalat házi kezelésbe vételét
1911. évi január hó 1-re elhalasszák. A bi-
zottság a javaslatot elfogadta.

A világítási és vízmű részvénytársaság
a gázlány munkálataira kiírt ajánlati tár-
gyalás eredménye ellen fellebbz.

Ennek kapcsán Márk Endre panasszal
fordul a világítási vállalat igazgatójához,
hogy a kollégiumban és környékén a gáz-
világítás nagyon rossz.

Debreczeni Jenő előadja, hogy a gyenge
világítás oka az, hogy a gazvezető csövek
szűkek. Ez állapoton csak jövőre lehet
segíteni, amikor a nagy gázlány kész lesz
és bővebb vezető csöveket lehet majd le-
helyezni.

Ezután Debreczeni Jenő igazgató fel-
olvassa a fellebbezést, amelyet pontról pontra
megófol. A bizottság a fellebbezést egy-
hangúlag elvetette.

(A tisztviselőtelep.)

A debreceni tisztviselő-telep szövetség
kérvényt intézett a városhoz, hogy a telep
céljaira a Posta-keriben ingyen telket adjon
a város. A szövetség egyelőre hatvan lakást
akar építeni.

Márk Endre pártolja a kérelmet olyan
formán, hogy négyszögölenként maximum 3
koronáért adjon a város a telep céljaira
telket.

Tüdös János nemcsak a tisztviselő, de
a város érdekében valónak is látja, hogy a
város a tisztviselőket céljaik elérésében tá-
mogassa. Debrecenben oly abnormisak a
lakásvizonyok, hogy a lakáskérdés meg-
oldásához a tisztviselőtelep hozzá fog jár-
ni. A kért terület most nagyon keveset
jövendomez a városnak. Lehető mórszéket
áron adjon a város telket.

Kovács József polgármester előadja,
hogy a telepen utcák lesznek s azok bur-
kolását, fentartását, valamint a telep csator-
názását is kéri a várostól.

Márk Endre: Akkor előbb tárgyalni
kell velök.

Freund Jenő dr.: A folyamodó tiszt-
viselők még nem alakultak meg, mint jogi
személy. A város csak akkor tárgyalhat
velök, ha, mint szövetség, megalakulnak. A
dolog érdemét illetőleg kijelenti, hogy ingyen
nem lehet adni telket, csakis annak a terü-
letnek valódi értékén és nem poton áron.
mert ha ez a telep felépül, a városnak lesz
kötelessége a telep burkolása, csatornázá-
sára, stb.

Szilágyi Imre méltányosnak tartja a
kérelmet. A tisztviselő telep szövetsége már
megalakult. Javasolja, hogy négyszögölen-
ként 2 koronáért adják a telepet.

Kiránduló helyekben nincs hiány. Lov-
rana, Volosca, Lussiu Piccolo, Chigara mind
pompás, kellemes kiránduló helyek. Most
elhagytak kissé, kevés a vendégek száma,
de magyar vendéget mindenütt találunk.

Abáziában jelenleg is kétharmad része
a vendégeknek magyar. Lépten-nyomon
parkban, kávéházakban, a molón mindenütt
dominál a magyar nyelv — de sajnos, csak
a vendégek között. A szállodák, vendéglők
személyzete azonban legnagyobb részben német,
elenyészően csak a magyar személyzet
száma.

A parkban a curcapelle csupa idegen
darabokat játszik, magyar zeneszámot nem
látni programjában, pedig háromnegyed
részben a magyarok tartják fenn a zene-
kart.

De azért magyar zenét is hallunk. A
Bristol kávéházban a kaposvári cigány-
zenekar játszik esténként. Vasárnap szon-
ban nemcsak ott hallottunk magyar zenét.
A templom előtti téren a voloscai fuvós
zenekar hangversenyzett s programjában
két magyar zeneszám is volt — közbe a
Rákóczi induló.

Felesleges megjegyezni, a magyarok
lelkes tapsai nem maradtak el.

L. J.

Freund Jenő dr. koncedálja, hogy a
szövetség már megalakult, de még nem
vagyoni jogi alany, nincs bejegyezve stb.
Amíg ez a formai hiba fennáll, nem haj-
landó tárgyalni.

(Ami városi érdek.)

Aczél Géza: A városoknak jól felfo-
gott érdeke, hogy a tisztviselő telepek ala-
kulását elősegítsék. Ezért nem volna annak
sem ellensége, hogy a területet ingyen ad-
ják. Ami a szövetség jogi személyiségét il-
leti, a város kikötheti, hogy akkor adja át
a területet, amikor, mint jogi személy meg-
alakulva lesz. De ők addig nem tudnak
megalakulni, amíg a város nem biztosítja
őket, hogy a kért területet megkapják. A
csatornázást illetően könnyű a helyzet,
mert a főgyűjtő itt fog elhúzódni és csak
melékgyűjtőket kell majd bekapcsolni és ez
a szabályzat értelmében a magánbirtokoso-
kat terheli. Beleegyezik, hogy akár 2, akár
3 koronáért adják négyszögölenként, akár
ingyen. Csupán azt a kikötést kell tenni,
hogy mint jogi személy alakuljanak meg
és biztosítsák a várost, hogy a lakásokat
három éven belül felépítik.

Zádor Lajos pártolja a kérelem telje-
sítését. 180 ember folyamodik, méltányolni
kell ezt. Javasolja, hogy négyszögölenként
3 koronáért adja a város a területet.

(A határozat.)

Magoss György dr. javasolja, hogy a
közgyűlés csak eivi határozatot hozzon.
Mondja ki a közgyűlés, hogy 3 koronás
egységárként átengedi a területet, ha a
szövetség, mint jogi személy megalakul, ki-
kötvé, ha 3 év alatt a telep fel nem épül, a
terület a város birtokába visszazárja a 3
korona egységárral.

Freund Jenő dr. elfogadja a főgyógyász
javaslatát azzal a pótlással, hogy a köz-
gyűlés kívánja, hogy egy éven belül leg-
alább 60 taggal alakuljon meg a szövetség.
A bizottság Magoss György dr. indít-
ványát Freund dr. pótlásával elfogadja.

Az ülés több kisebb ügy letárgyalása
után 6 órakor véget ért.

A király a budai várban.

Itt fejezik be a tanácskozásokat

Koronatanács előtt.

A tegnapi minisztertanács azt ered-
ményezte, hogy most már megvan a ki-
bontakozási program. Elkészült az a
nagy szerű megoldási terv, amelyben a
különféle formulák leplezik, hogy tulaj-
donképpen teljesen leszerelték a hata-
lom kedvéért. A bankkérdést a közös bank
szabadalmának meghosszabbításával és va-
lami nyilatkozattal a készfizetések fölvé-
teléről intézik el, a katonai kérdések
dolgában pedig az a megállapodás, hogy
majd az új véderőtörvény napirendre
tüzése alkalmával fognak tárgyalni az
ugynevezett kilencbizottsági program
megvalósítása fölött.

Az újabb koronatanács.

A nagy szerű megállapodást a nagyobb
hatás kedvéért kellő külsőségek között fog-
ják publikálni. Ezért csütörtökön újra ko-
ronatanács lesz Bécsben, amelyre szerdán
utaznak föl azok a miniszterek, akik a ta-
nácskozásban részt vesznek. Ezen a korona-
tanácsoson aztán a király meg fogja adni hoz-
zájárulását a Bécs szája ize szerint való ki-
bontakozáshoz és ki fogja jelenteni, hogy a
kormány lemondását, amely szeptember
28-ika óta van függőben, nem fogadja el.

Ez lesz a nagy szerű eredmény és a
Wekerle-kormány harmadszor is kinevezve,
a jövő hét utolsó napján már a képviselő-
házban is bemutatkozhatnak. A tárcák közül

az igazságügyi nincsen jelenleg betöltve, erre az állásra valószínűleg Szivák Imrét fogják a jövő hét péntekjén kinevezni, ugyanakkor publikálják Darányi Ignác nyugdíjazását és Mezőssy Bélának földművelésügyi miniszterré történt kinevezését is.

A megtalált kormány programja.

Az ily módon rekonstruált kormány a mostani parlamentben fog igyekezni többséget szerezni s e célból nyomban bemutatkozása után a jövő évi költségvetés előterjesztésével egy időben arra való utalással, hogy a budgetet ebben az esztendőben már nem lehet elintézni, három hónapos indennitást is fog kérni. Abban bizakodnak, hogy a szigorított házszabályok segítségével, különösen ha Wekerlének és Apponyinak sikerülni fog mindenféle ígérgetéssel a nemzetiségek és a horvátok jóindulatu passzivitását megnyerni, két hét alatt sikerülni fog az indennitást tétő alá hozni.

Az indennitás megszerzése után a választási reformot fogják elővenni, mert azt hiszik, hogy a szigorított házszabályok segítségével még az ilyen csekély többséggel is meg tudják csinálni Andrassy szellemében ezt a reformot.

Ebben a tekintetben azonban igen nagyon fognak tévedni. — A függetlenségi és 48-as párt még nem felelte el programját, programjának azt a sarkalatos pontját, amely az általános, egyenlő és titkos választási jogot követeli. A párt legnagyobb erővel fog szembeszállni az Andrassy-féle plüralis szörnnyajavással és kétségtelen, hogy egy százötven főnyi hazafias ellenzék meg fogja tudni akadályozni a népjogoknak ezt a tervezett megsemmisítését.

A Kossuth-párt helyisége.

A Kossuth-párt megbízásából Zs. inszky István garda ma nézett a kalmás helyiség után. A Gizella-téren, ahol a Kereskedelmi Bank palotája van, ottan találtak alkalmas lakást. Kossuth Ferenc maga is megnézte a helyiséget és jónak találta.

Justh Gyula Budapesten.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Justh Gyula a 48-as függetlenségi párt vezére ma tornyai birtokáról Budapestre érkezett. A párt főembereivel tanácskozott s taktikai megbeszéléseket folytattak a további lépésekre nézve.

Csatlakozás a bankosokhoz.

Egyre sürűbben érkeznek a vidéki függetlenségi körök részéről a Justh-párthoz való csatlakozásról szóló táviratok. — Ma Piliszy István képviselő levélben jelentette be Meskó László elnöknek a Justh-párthoz való csatlakozását. A lugosi, pécsváradai függetlenségi kör táviratilag jelentette be, hogy a választó polgárság szívvel-lellekkel az önálló bank mellett van.

A király a budai várakban.

Bécsből táviratozzák, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök legközelebb Bécsbe utazik ahol a király külön kihallgatáson fogadja. Ennek a kihallgatásnak csak az a célja, hogy a jövő koronatanácsnak alakítását készítse elő. Va ószinű, hogy hétfőn az összes miniszterek Bécsbe utaznak, s megkezdődik a koronatanács. Hir szerint a kormány azt az ajánlatot fogja tenni a koronának; hogy a király a tárgyalások befejezésére ne-

hány napra jöjjön be a budai királyi várakba. Hogy ez mennyiben lehetséges, tekintettel a kellemetlen őszi időre, azt nem tudni.

Naptári, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes cziimtarát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

A Csokonai-kör felolvasó estje.

*

A „Csokonai-kör“, Debreczen érdemes és derék kulturális egylete ma este tartotta első felolvasó estjét. Mint mindig, ezúttal is a Csokonai emlékének szót ez az első est. Örömmel éreztük ki most is a felolvasott értekezésekből, hogy a nagy debreceni költőt, ha már életében annyi megnemértés üldözte ebben a konzervatív kulturájú városban, legalább halála után mind igazabb megértés elemzi s kultuszának egyre nemesedő vágya él Debreczen intelligenciájában. Ne gondolja senki, hogy egy-egy irodalmi társasággal szemben, mely valamely nagyunk nevét viseli, ez főleg és magától értetődő dicséret, mert emlékezhetünk pl. a Molnár Ferenc Petőfi-társaságbeli felköszöntőjére, melyben kijelentette, hogy ha Petőfi, feltámadván, megjelene a társaság némely gyűlésén, igen könnyen a kidobás veszedelme érhetné. Nos, ha Csokonai feltámadna, boldogan és megelégedetten nézhetné a Csokonai-kör munkáját.

A megnyitót dr. Tüdös János mondta. Finom lelkéről tett tanúságot szubjektív véleménye, mely szerint a sokszor durva politikai türelmedések után s ivesen tér a nemes és tiszta irodalomhoz, s ennek az irodalomnak derék harcos egyesületéhez, a Csokonai körhöz. Azután a kör működéséről mondott rövid beszámolót s biztató programot. Még a „Nyugat“ íróinak szelid megszólása sem érintett kellemetlenül, mert afféle kedves finom uri közlegyintés volt csak s nem olyan brutális és fájó gesztus, olyan mostanában sűrűn esztogatót „irodalmi pofon“. Tüdös János fogja még szeretni a „Nyugat“-ot.

Komlósy Artur előadása következett ezután a Csokonai-kultuszról. Ennek a Csokonaiért élő-haló nemes lelkű férfiak szavait, melyek a Csokonai kultusz nagy és kis dolgokban való terjedésének szükségességét fejtegették, nagy figyelemmel és élvezettel hallgatta s zugó tapssal honorálta az előkelő közönség.

Jánosi Zoltán, Debreczen költő papja lépett ezután a felolvasó asztalhoz. Jánosi izig végig modern poéta. Nem azok közül a modernnek köül való, akik leh letfinom és artisztikus hangulatok megírásával láttatnak és éreztetnek meg velünk szokatlan és egyéni lélekrezdüléseket, hanem azoknak a modern poétáknak a sorába áll, akik az új és egész köz sségeknél boldogságot ígérő eszményeknek zengő és hatalmas szavú papjai. A feakölt hangulatu verseket megszerően segítette teljes hatásvá bámulatosan perdülő verselésével, mely a régi „debreczeni“ iskolának s a Csokonai verselésének is nemes hatását mutatja az ő költészetére. Egyik kiválón sikerült versét lapunk más helyén találja az olvasó.

Kardos Albert dr. értekezése következett ezután Csokonairól és Aranyról. Jól meglátott igazságain, Csokonai és Arany tartalmi és formai kapcsolatainak finom megállapításain túl az értekezés nemes és egyszerű stílusával gyönyörködtetett az illuztris felolvasó. Azok után a buja és sokféle ragyogású prózák után, melyekhez újabb stilszertartak szoktattak, változatosság ingerével hatottak sorai, mintha bizarr és selymekben pompázó farsangi menet között, egyszerűen és izlésesen szabott fekete magyar atillájú alakokkal találkoztunk volna.

Szávay Gyula verseiben gyönyörködünk azután. Szávay ezúttal is hasonlatos volt a rege Midásához, akinek érintésétől a kavics arannyá nemesül. Alkalmi dolgokat megénekelt stórfái szellemességtől s finom formaügyességtől csillogtak. „Stórfák Vitéz Mihályról“ című kis ciklusából itt közöljük a harmadik költeményt.

Arkádial per.

Arkádiában újra per volt,
Vádlottak: Holnap és Nyugat,
A vád: hogy oly képekkel írnak,
Tudván türelmét a papirnak,
Melyek kihívják sorsukat.

Kazinczy volt a vád ügyésze,
Vitéze volt a védelem,
S felmentő lett a végítélet,
Mert begyőző, hogy a vád tévedt:
Vádlottak műve — képtelen.

Szávay Gyula.

A közönség ezt a verset is nagy derűtességgel s hálás tapssal fogadta, de engedtettség meg nekünk az a szerény megjegyzés, hogy ha mint említettük a feltámadt Csokonai a hallgatóság között ült volna, alighanem mégis csak megcsóválta volna a fejét az ő kedves körnek kedves poétáját hallgatásban. A felolvasott versek közül különösen a „Grammophon“ tetszett, melyben a hangszerek allegóriájával dicsőítette Szávay a sziv költészetét.

Az egybegyűlt díszes és nagy közönség a felolvasókat, valamint a szép zene-és énekszámokat is riadó tapssal fogadta s egy kellemesen eltöltött est emlékével oszlott szét.

A cukrászda szobalánya.

A szerelmes hetes öngyilkossága.

Az édességek, cukorbonbonok birodalmába megkülönböztetett érzésekkel szokott az ember belépni. Dalmi Imrét, egy fiatal húszéves legényt nem vezette a Riesz-féle Piac-utcai cukrászdához a torták utáni vág aközés. Az ő lelkét nem a kirakatban tett édességek fogták el. A fiatal legénynek ideálját a cukrászdanak ama eleven cukros babája képezte, aki egyébként sokkal prózaibb munkát végzett, amennyiben szobaleány volt a cukrászdában. Dalmi Imrének azonban a takaros szobaleány volt az ideális ideálja s az ő kedvéért lépett be mint hetes a Riesz-féle cukrászdába.

A kis szobaleány csakhamar bizonyágot adott arról, hogy nem hiába nevezte őt Dalmi édes babának, de a szerelmes hetes iránt megfelelőleg olvadóknym is volt. Egyszóval a csöndes kis liezont nem zavarta semmi, amíg végre, mert hát ennek is be kellett következnie, a leány úgy találta, hogy a szerelmi édeskedés már egy kissé émelygős.

Dalmi Imre, aki szívből szerette a leányt, sehogysem volt ezen a nézetten s úgy találta, hogy nincsen stilszerűbb a cukrászda környékén tartó szerelmi idillél. Ezen aztán a napokban egy kissé összekülönbözött a hetes és a szobaleány s nagy harag lett a do ognak a vége.

A haragot azonban sehogysem bírta a legény s többször fölkerítte a leányt, hogy béküljön ki vele. A leány azonban nem volt hajlandó a régi idilt fölmelegíteni s hidegen visszautasította Dalmi Imrét.

A szerelmes hetes nagyon-nagyon komoly dologra határozta el magát, hogy szakít az életével, mert az ő élete — úgy tartotta — a szobaleány nélkül nem ér semmit. Délben lement a pincébe, elővett egy kötelet és felakasztotta magát. Közel egy óráig függött a szerencsétlen s akkor akadtak rá a házbeliak, akik nyomban mentőkért telefonáltak. A szerencsétlen Dalmi Imrén azonban nem lehetett segíteni, meghalt az ő keményszívű szobaleányáért.

Legjobb a Békési Róza „Csikós“ szinszappana.

Halotti beszéd.

Egy kövér talián, Kossuth-álmév alatt,
Országunkba szaladt.

Igért gazdagságot, ígért szabadságot,
Független országot.

De a bécsi várnak, kétfejű madárnak,
Szolgált a császárnak.

Vágva szent képet, szavalva szépeket,
Maszlagolt népeket.

De szép szót megcsufolt. Minden tette rut
[volt.

Sebestyén diák.

A féltékeny öreg primás.

Agyonütötte a fiát.

Mert jobban játszott mint ő.

Nem mindennapi esetről adnak hírt Nyíregyházáról. A szomszédos Palkonya községben s a vidéken jól ismerték Balog Károly cigányprimást, aki sok szabósi földbirtokos zsebéből muzsikálta ki hajdánán a bankókat.

Balog vénülő félben van s fia, aki virtuozitással kezeli a vonót, ugyszólván a nyakára nőtt az apjának. Már már seholy sem akarták az öreg Balogot meghallgatni. A közönség szívesebben szórakozott a fiatal muzsikus zenéje mellett. Ez végtelenül elkeserítette az apát. Féltékenységében dühöngeni kezdett a fiára. Sokszor megbosszantották a fiu tehetségével az apát, aki ahelyett, hogy örült volna az ügyes gyermeknek, haragudott, sőt gyűlölködött reá.

Tegnap este Balog a község kocsmájába csalta a fiát. Ott leitatia s amikor hazafelé indultak, fejszecsapásokkal leütötte a fiut.

Az emberek hallották, mikor a vén cigány a jajgató fiut ütötte:

— Nesze kutya, azért sem leszel te jobb primás nálamnál — kiáltozta dühösen a vén cigány.

A gyilkos apát letartóztatták s az ügyesség fogházába szállították.

A magyar repülőgép felrobbant.

Kutassy Ágost balesete.

A magyar aviatikusnak, az ő idegen találmányu és szerkezetü repülőgépével, kevés a szerencséje, egymás után érik a balesetek. Ma ismét baleset érte, amely olyan természetü, hogy a gép *tönkrement*. Ha nem is pusztult el teljesen, de kihajtása csaknem lehetetlennek látszik. Tiszta szerencse, hogy a baleset akkor történt, amikor a gép emelkedőféiben volt, mert ha néhány másodperccel később történik, két emberélet pusztul el.

Budapesti tudósítónk a következőket jelelti a balesetről:

A rákosi lovassági gyakorlóterén, a Fehér ut mellett, végzi Kutassy Ágost dr. egy Farmann találmányu és szerkezetü byplánnal, melynek szerkesztéséhez és összeállításához Kutassynak semmi köze, repülési kísérleteit. Már egy ízben nagyobb baleset érte a gépet, most a baleset megisméltődött.

Ma délelőtt háromnegyed tizenegy órakor a repülőgépet kihozták a színből. A gépre Dufour mérnök és Kutassy ültek fel. Közvetlen elindulás után, amikor a gép emelkedni kezdett, körülbelül másfél-két méter magasságban lehetett a gép, Kutassy

osattanást hallott a gépen, odapillantott és látta, hogy a *benzintartály leszakadt*.

Mikor Kutassy a bajt észrevette, rögtön lefelé irányította a gépet, alig maradt a két aviatikusnak annyi idejük, hogy a gépről leugorjanak, a motor nagy csattanással felrobbant. Lángok csaptak fel és a gép égni kezdett.

A két aviatikus nem szenvedett sérülést, de a gép csaknem teljesen elpusztult. Balszárnya és az ezzel kapcsolatos szerkezeti részek is meggyuladtak és elégttek.

A szerencsétlenséget nagy közönség nézte végig. A tüzet hamarosan eloltották, de Kutassynak alig maradt reménye arra, hogy kísérleteit ezzel a géppel tovább folytathassa.

Megbízható czimtár csakis a Debreczeni Független Újság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabásu naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

A télben.

*

Ami van, de nincs.

Ma reggel sötét volt, amikor fölébredtem. Ködös idő az egész vonalon. Nem látam az ablakon keresztül a templomtorony óráját, de beláttam, hogy elérkezett a tél, ha hó nélkül is. Elhatároztam, hogy megkeresem a télkabátomat. Az íróasztalom fiókját felfergattam és az iratok tömkelege közepette ráakadtam télkabátom kék cédulájára. Ez volt ráírva:

Egy ffiöltöny, hibás

értéke: 45 korona, kölcsön: 40 kor.

Ez az; -- mondtam magamban és felhívtam a 7-es számú hordárt. Épp huszonkét forint volt nálam. Áadtam a hordárnak a cédulával együtt és így szóltam hozzá:

— Váltsa ki, öregem! Aztán vasaltassa ki, öregem!

A derék öreg ur távozott és én vártam. Arra gondoltam, milyen pompás lesz a jó meleg kabát a tél zord hidege ellen. Arra gondoltam, milyen pompás lesz eltakarni testemet a bársonygalléru, elegáns, fekete szövettel.

Egy óra mulva megérkezett a hordár. Kezében piros selyempapírba burkoltan csomagot tartott.

— Sokáig tartott, öregem! — mondom én.

— Igen, — feleli ő, — a vasalás miatt.

Bontogattam ki a csomagot. És amire egészen kibontottam, arcom elhalványodott.

— Mi ez? — kiáltottam rekedten a hordár felé. — Maga vadkan!

— Miért volnék én vadkan?

Oda tartottam az öregem orra elé a csomagot. Egy fényesre kivasált hófehér tenniszruha volt a tavalyi tenniszruhám.

— (Gazság! disznóság! — ordítottam. — Hiszen én télkabátot gondoltam, — sutogtam.

Az öregem vállat vont.

— Ezt adták . . . Talán eltévesztette a nagyságos ur.

Magamon kívül rohantam az imént említett fiókhöz és újból lázasan kutatni kezdtem. Csakugyan ráakadtam egy másik cédulára. Ez volt ráírva:

Egy ffiöltöny, hibás

értéke: 45 korona, kölcsön: 40 kor.

— Itt van! — kiáltottam. — Azonnal menjen vissza, csapja megint be a tennisz és váltsa ki a télkabátot, öregem.

Az öreg elment és félóra mulva visszajött. Nem volt nála télkabát.

Vállon ragadtam és megráztam az öreget.

— Hol van? — ordítottam. — Hol van? —

— Mi hol van?

— A télkabát.

— Benn van a zálogházban, nagyságos uram.

— És a tennisz?

— Az is benn van. De nem adtak most már rá, csak tíz forintot. Abból pedig nem lehetett kiváltani a télkabátot. Azonkívül a vasalás is többbe került három forintnál. Maradt nyolc forint. Tessék.

Atadott nyolc forintot, — két utért követelt egy forintot, maradt nekem hét forint, ami tizenhárommal kevesebb, mint husz forint.

Es most gondolkozzanak hölgyeim és uraim e tiózkodatos ügy felett. Volt husz forintom, de nem volt télkabátom, most nincs télkabátom, de csak hét forintom van. — A tenniszruhát kivásaltattam, de mit ér az, ha ugyis megint összegyűrik a zálogházban.

Odakinn köd van, tél és eső.

Egy világcsaló kalandjai

Hogyan működött a ál-festőművész.

Magyar kalendor a hinduk között.

Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy egy világjáró szélhámos viselt dolgaival foglalkozott ma a büntető törvényszéknek Makucz bíró elnöklésével itélkező tanácsa. Sterk Nándor, a vádlott, valamikor ügynök volt, de már régóta szélhámoskodással kereste meg kenyerét.

Sterk Nándor 1901-ben elbucszott Budapesttől és meg sem állott Indiáig. Bombayban ütötte fel a sátorfáját, ahol Kovács Ágoston magyar festőművésznek adta ki magát.

Megismerkedett Tóth Ernő festőművésszel, aki mint kollégát, bemutatta Lábay János festőnek és egy Mangaldas Nagadas Motizalla nevű hindu kereskedőnek.

Sterk Nándor Kovács Ágoston legújabb ismerőseit egy kettőre meglopta. Tóth Ernőtől látcsövet, szótárakat és egyéb eféle szükséges dolgokat lopott el. Lábaytól pedig, aki a közös külügyminiszterium ajánlólevelével utazgatott külföldön, ellopta az ajánlólevelet és attól kezdve Lábay János néven szerepelt.

Tóth Ernőtől 556 rupia kölcsönt csalt ki, a hindu kereskedőt rávette, hogy 484 rupia értékű különböző árukat adjon neki részletfizetésre.

Egyszer az az ötlete támadt, hogy átér a katolikus vallásra. Erre egyenesen Rómába utazott, ahol Oreglia bíborost kérte föl a megkeresztelésre. A bíboros megkeresztelte Sterk Nándort, aki büszkén mondta el mindenkinek, hogy Oreglia bíboros érintette homlokát a szentelt vízzel.

Az igazi Lábay János följelentésére megindult a nyomozás a szélhámos kézrekerítésére. Elfogták és a budapesti ügyészségre szállították, amely csalások és lopások miatt vádiratot adott ki ellene.

Egy ízben már tárgyalta a budapesti büntetőtörvényszék Sterk Nándor viselt dolgait. Az első tárgyalást a bíróság elnapolta a vádlott elmeállapotának megvizsgálása céljából. Dr. Minich Aurél törvényszéki orvos vizsgálta meg Sterket, akiről megállapította, hogy degenerált ugyan, de az akaratelhatározása megvan. Ma tárgyalta az ügyet ismételten dr. Makucz bíró elnöklésével a törvényszék. A vádat dr. Uzony ügyész képviselte.

solte. A bíróság dr. Plesch Mátyás védő indítványára ismét elnapolta a tárgyalást, hogy beszerezze azokat a külföldi törvénykönyveket, amelyek azokban az országban érvényesek, ahol Sterk szélhámuskodott.

Színház és Művészet

A színház műsora.

CSUTÖRTÖK: *Hanka*, vigjáték. Bemutató előadás. A) bérlet.
PÉNTEK: *Hanka*, vigjáték. B) bérlet.
SZOMBAT: *Hanka*, vigjáték. C) bérlet.
VASÁRNAP: *Dollárkirálynő*, operett. Este *Tüskerózsa*, operett. Bemutató előadás. Ktsbérlet

Tüskerózsa. (A színházi iroda jelentése.) A legközelebbi énekes premierje lesz színpadunknak a „Tüskerózsa” operett, melynek próbái már annyira előrehaladtak, hogy a színpadon az összpróbák folynak. A Tüskerózsa szerzői egyaránt szép munkát végeztek. A rendkívül szellemes gárda egyik legtehetségesebb tagja, Jakobi írta a zenét. Az operettben az egész énekes-személyzet részt vesz, élén Szilassi Etelkával, kinek a szerző egy kitűnő, de felette nehéz szerepet juttatott, igazi vérbeli primadonna szerep. Nagyobb szerepet játszanak még Gyöngyi Jolán, Árkosi, Gyöngyi, Horváth, Győre és Nádor.

Nők harca. (A színházi iroda jelentése.) Scribe szellemes vigjátékát ujtja fel az igazgatóság legközelebb, új betanulással. A szellemes vigjátékot, mely már több mint tíz év óta nem adatott nálunk, maga Zilahy Gyula rendezti, ki a főszerepet is játssza.

Megbízható címűtár csakis a Debreceni Független Újság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis egy kaphatja meg, ha a lapot járattja. Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Meggyilkolta az apósát.

Egy családi perpatvar vége.

Börtönre ítélte szovátal földesgazda.

Akik a harmónikus, békés családi életre áhítoznak, azok aligha fognak példát venni Czövek Lajos hajduszovátai lakosnak familiaris életéről. Czövek, aki rendkívül ingerült, heves ember hírében állott, ma azzal a váddal terheltén került a bíróság elé, hogy apósát, egy családi perpatvar alkalmával megölte.

Ez év július 25-én történt, hogy Czövek Lajos valami apróság miatt nagyon összeváltkozott feleségével. Az asszony segítségére sietett csakhamar annak testvérbátyja s Czövek Lajos ekkor a sógorával kezdett ki s a földreperzte azt.

A nagy veszekedés és hangos ütlegetés áthallatszott a szomszédokban lakó apósához: id. Tóth Bálinthoz, aki a feleségével együtt ment át Czövekekhez, hogy megnézzék mi történik a leányuk házában.

Persze kellemetlenül voltak meglepetve annak a láttára, hogy Czövek leányukat hajánál fogva ráncigálja, fiukat pedig egy doronggal üti.

Az öreg Tóth Bálint nem tűrhette ezt soká s a verekedők közé vetette magát.

Czövek Lajos most már az apósának esett. Torkon ragadta s fojtogatni kezdte az öreget. Tóth Bálintné kifutott az udvarra és sirva kiabált az emberekre, hogy jöjjenek az uralmuk segítségére.

Amíg az asszony künn járt, addig Czövek egy hatalmas fadoronggal olyat ütött a

szerencsétlen Tóth Bálint fejére, hogy az véres fejjel esett össze s nyomban meghalt.

Czövek Lajost a csendőrség elfogta s bezárította a debreceni kir. ügyészségi fogházba. Az ügyet ma tárgyalják a debreceni törvényszék büntető tanácsa előtt. A bíróság figyelembe vette a vádlottnak azt a védekezését, hogy a tett elkövetése idején nagy mértékben ittas volt s ezért egy évi s hat havi börtönre ítélte Czövek Lajost. Az ítélet jogerős.

HIREK

A szász király Bécsben. Bécsből táviratozzák: Frigyes Agost szász király Tarvisba utazva, ma reggel 7 óra 34 perckor ideérkezett. A vonat több mint egy órát késlett, mert Bodenbachban elmulasztotta a csatlakozást. A király kíséretében vannak Zölle udvari orvos és Meister alezredes, szárnysegéd. A pályaudvaron megjelentek gróf Salin Reiferschneidt, Mária Jozseffa főhercegeasszony főudvarmestere és Rex szász követ a követség személyzetével. A palotában a szász királyt Mária Jozseffa főhercegnő és Miksa főherceg fogadta. Délben Mária Jozseffa főhercegeasszonynál diszebed volt. A délelőtti folyamán a király a Hofburgba köcsizott és ő felségénél látogatást tett. Ezután a szász király Ferec Ferdinánd trónörökösét és nejét kereste fel.

A Kossuth mauzoleum. Budapesti tudósítónk táviratozza: November hó 25-én, csütörtök délelőtti helyezik el nagy ünnepek között Kossuth Lajos holttestét a díszes s rendkívül impozáns mauzoleumba. A gyászünnepeken a kormányznak valamennyi tagja jelen lesz s képviselve lesz a képviselőház, a főrendiház is. Az ünnepekre meghívták az összes törvényhatóságokat.

Értekezlet a kereskedelmi és iparkamaránál. A debreceni kereskedelmi és iparkamaránál ma délután a kereskedelmi választott bíróságoknak a kamarákkal kapcsolatban létesítése ügyében szakértekezlet volt, melyen Szentkirályi Tivadár elnöklétével részt vettek Falk Lajos, Fürst Ödön, Bárdos Géza, ifj. Schwartz Vilmos, Popper Mór dr., Körössy Kálmán dr., May Andor, Scheibner Gyula, Dávidházy Kálmán, Szávay Gyula. Az értekezlet előadója Récz Lajos dr. s. titkár ismertette az elnökség azon tervét, hogy a kamarákkal kapcsolatban oly választott bíróságok létesíttessenek, melyek a kereskedők és iparosok vitás ügyeit gyorsan, szakszerűen oldják meg. Az értekezlet beható vita után, melyben Bárdos Géza, Scheibner Gyula, May Andor, Popper Mór, Körössy Kálmán vettek részt, szükségesnek látja oly törvényreformot mozgalmat indítani, mely e kamarai választott bíróságok létesítését lehetővé teszi.

Szell Kálmán Tirolban. Budapesti tudósítónk táviratozza: Szell Kálmán, aki csaknem rég súlyos betegsége folytán több hétig az ágyban feküdt ma már teljesen kigyógyult bajából s kitűnő politikus orvosai tanácsára, Tirolba utazott.

Püspöki konferencia. Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy ma délelőtti tíz órakor kezdődött a hercegprimási palotában a püspöki konferencia. A püspökök ezen a konferencián a szokottnál is nagyobb számban jelentek meg. Ott voltak többek közt Városi Gyula kalocsai érsek, Balázs Lajos roznyói püspök, Bottromissza Tibor szatmári, gróf Csáky Károly véc, Csernoch János eszanádi, Fiedler-Colbire kassai, Horvát Károly báró veszprémi, Majláth Gusztáv gróf erdélyi, Prohászka Ottokár székesfehérvári, Párvy Sándor szepesi, Radnay

Farkas besztercebányai, Széchenyi Miklós gróf győri és Zichy Gyula gróf pécsi megyés püspökök. Megjelentek azonkívül a görög katolikus egyház fejei is. Távolmaradásukat kimentették: Samassa József egri érsek, Szabó szamosújvári görögkatolikus és István Vilmos szombathelyi püspökök. Délelőtti tíz órakor gyülekezett a püspöki kar a primási palota dísztermében, ahol a megjelenteket Kohl Medárd püspök üdvözölte. Vasary Kolos bíboros hercegprímás rövid ima után megnyitotta a konferenciát, melynek tárgya kongrua törvény végrehajtása, a hitoktatás egyes részletkérdései és a tankönyvhasználatának egységesítése.

A „Nyulas” csárda sorsa. A régi nevezetes betyárcsárda, a „Nyulas”, végképpen elvesztette hírhedt jellegét. Az állam ugyanis elkérte a csárdát a várostól, hogy a kiépített tokaji állami ut gondozásával megbízott utkaparók számára lakássá alakítsa át. A város a csárdával együtt tegnap 800 négyzetölb területet is átengedett az államnak.

Levél egy kokotthoz. Lapunk mai számában ezen a címen közölt tárcza homlokáról tévedésből elmaradt írójának neve. A tárcát Salgó Margit, lapunk kitűnő tollú szépirodalmi munkatársa írta.

Vegyes egyenruhák. Az új rendőri egyenruhákat ugyan már régebben kiosztották a rendőrlégénység közt, de a rendőrök közül számosan a régit is viselik szolgálatban. Végül Gyula főkapitány az egyöntetűség kedvéért elrendelte, hogy az egész rendőrlégénység az új egyenruhákat viselje.

Az új Haverda-pör. A Haverda-pör védői elállottak attól a tervüktől, hogy más esküdtbíróshoz tétessék át a botrányba fulladt bűnygyet. Az új tárgyalás tehát, amelyet a legközelebbi esküdtzéki ciklusban tartanak meg, ismét Szabadkán lesz, megtartva.

Elfogott biciklitolvaj. Néhány nappal ezelőtti történet, hogy Tolgy Sándor Berecsényi-utcai lakos kerékpárját a lakása előtt hagyta. Mire a lakásából kijött, ő csak volt tulajdonosa. A kerékpár eltűnt. Elkérkőzött vele Vas Ferenc rovott multu csavargó. Utját az országútnak vette Vas Ferenc és ment biciklivel a világnak. Tegnap Mezőtúron a csendőröknek feltűnt Vas Ferenc, aki közben odaérkezett, hogy kopottas ruhájához a kerékpársekogyssem illik. Igazolásra szólították fel, azonban Vas Ferenc oly zavaros feleleteket adott, hogy a csendőrség letartóztatta. Vallatni kezdték a jeles ifjút, aki végül is bevallotta, hogy a biciklit Debreczenben lopta Tolgy Sándortól. A csendőrség táviratozott Debreczenbe a rendőrségnek, mely Szűcs Lajos rendőrbizost küldte ki, hogy Vast Debreczenbe szállítsa.

Éhező öngyilkos. Makóról írják: Terényi István 70 éves makói aggyastyán, ki valamikor jómódban élt, de öregségére fiai hűtlenül elhagyták és nem gondoskodtak róla, legkisebb fia pedig, aki eddig gondozta, börtönben ül, ma midőn lakásából ki akarták lakoltatni, elkeseredésében felakasztotta magát. A hivatalos boncolás megállapította, hogy Terényi már napok óta éhezett.

Fölrobbantott püspök. Limából Peru fővárosából táviratozzák, hogy a kuzkói püspököt egy anarkista meggyilkolta. Az anarkista a püspök kocsijához közeledett és bombát dobott bele. A püspök néhány perc múlva meghalt. Kiséretében lévő titkára is veszedelmesen megsérült s most kórházban van. A merénylő agyonlétte magát.

Rejtélyes lelet a Péterfiak temetőben. A Péterfiak-utcai temetőben ma rejtélyes leletre bukkant a temető őr. A temető végén, egyik sírnak nekidülve egy már oszladozó holttestet találtak. A

holttestről megállapították, hogy egy Nap József nevű ember huliája, de hogy miként honnan került a sirra, azt a helyszínen volt rendőrség fogja majd a nyomozás után megállapítani.

— **A nap halottal.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál a mai nap folyamán a következő halálesetek jelentettek be: Lárók Sándor ref. 9 hónapos, Suba Mária ref. 2 hónapos, Ludmann Róza ref. 19 napos, Hardt Rezső r. kath. 1 hónapos, Körössi Imre ref. 73 éves, Mogyorós Sándor ref. 3 éves, Ökrös Kálmán ref. 3 hónapos, Kovács Kálmán ref. 38 éves.)

— **Kirabolt korcsmáros.** A napokban egy hajnalon Kohn Dávid püspökudányi korcsmáros ismeretlen tettesek kirabolták. Alkulescsal felnyitották a bezárt korcsmaajtót és így behatolva, a pénztárból 600 korona készpénzt és 150 korona áru trafikot loptak el. Káros feljelentésére a csendőrség által megindított nyomozás megállapította, hogy a tettesek este mentek be a korcsmába és ott elbujtak. Éjjel belopóztak az üzletbe és kirabolták. Egyéb eredményt még ezidőig nem tudott a nyomozás felmutatni.

— **Megvert községi bíró.** Tiszabüdi tudósítónk telefonálja, hogy tegnap este lakodalomból jött haza a község leggarázdább három legénye. Az egész uton énekeltek olyanira, hogy Tomics György községi bíró kötelességének tartotta figyelmeztetni a kurjongató legényeket, hogy hallgassanak, mert különben bekísérteti őket. A három legény erre neki esett Tomicsnak s a nyakába verte a bírót, akit véresen, súlyos sebekkel szállítottak a lakására. A garázdák legényeket a csendőrség letartóztatta.

— **Életunt asszony.** Öngyilkosságot követett el ma Szathmári Istvánné, Csillag-utca 26. szám alatti lakos. A fiatal asszony folyton betegeskedett s ez vette el kedvét az élettől. Ma délután, mikor környezete megára hagyta maróluget szerzeit be s a mérges folyadékot megitta. Tettét 2 óra után vették észre. Az előhívott mentők haldokolva a kórházba szállították, ahol ápolás alá vették, de állapota oly súlyos, hogy aligha fog életben maradni.

— **Saját készítményű divatos cipőket** legolcsóbban vásárolhatunk Fischer Menyhért cipő üzletében. Debreczen, Hatvan utca.

— **Kugler Gerbeaud cukorkák** főraktára Kontsek Gézánál.

Színházi cukorkák 30, 60 f. és 1 k. csomagokban kizárólag kaphatók Első Debreceni gőzcukorkagyár városi üzletében Fő-tér Tiszapalota.

— **Megnyilt a legújabb férfi fiú és gyermek ruha Versenyáruház** a Csapó utcán a „Kispipa” helyén. Rendkívül olcsón lehet ott vásárolni téli ruhákat.

— **Megsugom önnek,** hogy a legszébb és legolcsóbb gyermekjátékok, mennyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyak legelőnyösebben Mentze Henrik áruházában szerzethetők be.

— **Royal disztermére** a farsang idejére kényelmes, mellék helyiségekkel előjegyzéseket elfogadok. (Hauer Bertalan tulajdonos.)

— **Iglói diákok** operette zongora és énekre Antalffy Józsefnél kapható.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debreczen, Simonffy-utca 1. sz. Bérpalota.

Dániai bőrkabátok,
valódi „Lavala”
minőség és szarvasbőr
mellények egyedüli
raktára

Békés Lajos

uri divat üzletében.

Eljegyzése előtt

okvetlenül keresse fel

ROSE DEZSŐ

előkelő ékszer üzletét,

DEBRECZEN, Piac-u. 55. sz.

ha ékszerbevásárlását biza-
:: lommál óhajtja eszközölni. ::

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1909. nov. 17.

Készáru ártartó, határidők állandók.		
1910. októberi buza	11.70	11.71
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	14.01	14.02
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	—	—
1910. áprilisi rozs	10.12	10.13
1901. októberi zab	—	—
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	7.50	7.51
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	6.70	6.71
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Naptári, nagy terjedelmű irodalmi rész
Debreczen és Hajdúvármegye teljes cím-
tárát és sok képet tartalmazó ajándékot
kap minden előfizetőnk. 340 oldal tel-
jesen ingyen.

Törvénykezés.

Tolvaj cipészegéd. A múlt év december elsején Sztruk Mihály h.-szoboszlói suszter üzletéből eltűnt 1 és fél kiló cipőbőr, 2 kaptafa és még más cipész-szerszám. Sztruk Mihály feljelentésére a csendőrség megállapította, hogy a tolvaj Flak János facér cipészegéd. A törvényszék ma tárgyalta a lopást. A vádlott töredelmes vallomást tett s a bíróság 8 napi fogházra ítélte. A vádlott megnyugodott az ítéletben.

Királysériő napszámos, Kuczina János máramrosi napszámos ez év nyarán

levelet írt egy ismerősének, melyben sértésekkel illette a magyar király személyét és a római pápát. Egyik haragosa megkerítvén a levelet, felmutatta az ügyésznek, mely az eljárást megindította. Az esetet ma tárgyalta a kir. törvényszék. A bizonyítási eljárás befejezésével, tekintetbe véve a számos enyhítő körülményt, nyolc napi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte. Az ítélet jogerős.

TÖRLEY
PEZSGÓ.

SZÖNYEGEK

juttespárga, hollandi, kiddyerműster tapestry, volour, futó és salon szőnyegek minden nagyságban, torontáli szőnyegek, dívánterítők, butorszövetek és crotpek, viaszos vászon

legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők

szövet és csipke függönyök, stórok

Szabó Lajos Fiai

divat-, vászon és szőnyeg raktára,
DEBRECZEN, Rózsa utca 1. szám.

Alapította 1842. évben,

Butor óriási választékban, legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig, fényezett mahagoni, cseresznye és jávorfából, teljes berendezések. **HITELRE** vagy **RÉSZLETPIZETÉSRE** minden kamat felszámítás nélkül készpénz árban szállítok. Árjegyzék ingyen. Képes album 60 fillér.

Nagy Imre lakberendezési vállalkozó,
Budapest, VI., Váci-körút 9.
Szerecsen-utca sarok.

Szőnyeg. - Függöny. - Stores

Bonnes Femes, Hencsertakaró

Ágy és asztalterítő. Flanell-

takaró. Paplan és matrác

nagy raktár

Donogán és Somossy

üzégnél

Debreczen, Ristemplombazár.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

Házlebontás miatt raktáram egy részét nagyon olcsó árban kiárulom.

HALÁSZ NÁNDOR

órás, ékszerész
és vésnök,

Debreczen, Piac-utca 24. szám. Fehérló szálloda épületében.

HALMÁGYI SÁMUEL

női és leány felöltők legnagyobb áruháza.
DEBRECZEN, Piac-utcza, a főpostával szemben.

Őszi és téli ujdonságok remek választékban.

Telefon 632.
szám.

Legujabb Costümök
Női felöltő Modellek
Utazó angol raglanok
Szörme kabátok és Bundák
Plüsch és bársony kabátok
Intézeti leány felöltők
Gyermek gallérok és kabátok

Telefon 632.
szám.

Angol aljak, Pongyolák, Princes ruhák, Selyem, csipke, Tüll és Posztó blousok, Karmantyuk és Boák. — Színházi és estélyi köpenyek.

Külön mérték osztály!

Szolid olcsó árak!

Előzékeny pontos kiszolgálás!

Ne vegyen! silány cseh gyártmányu keztyüket, mivel **kizárólag saját gyártmányu**

kitünő szabásu keztyüimet az alábbi áron bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Női és férfi glace keztyü minden színben	frt. 1'40
Női és férfi mosható szarvasbőr minden színben	frt. 1'30
Női és férfi kutyabőr	frt. 1'60
Női és férfi valódi szarvasbőr, igen erős	frt. 2'—
Női és férfi téli bélelt bőrkeztyü	frt. 1'30
Női és férfi szörme bélésü	frt. 2'80—6 frtig.

Szövött és kötött keztyükben óriási választék 25 krtól 4 frtig

SCHÖN SÁNDOR

keztyü, kötszer és orvosi műszertára

Debreczen, Piac-u. 12.

Fiók üzlet közvetlen a főposta mellett.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fillér. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választólevelet csatolni.

Levelezés.

„Szimpáthának“ levele van a kiadóban.

Betöltendő.

Óvadékképes elárusító munkás lányok felvételnek Honvéd utca 13.

Ügynökök, pénzbeszedők jó javadalmazással felvételnek Gedő varrógépraktárban. Piac-utca 56.

Ékszerész tanuló fizetéssel felvétetik Lőkövits ékszerész műhelyébe.

Adás-vétel.

Tűzfűtő, cser, bák, gyertyán varga fa, kocsiként, ölelként és felvágva, megrendelhető Hegedűs Emil fakereskedőnél. Iroda: Miklós u. 7 sz. Raktár: Homok kert gázgyár mellett.

Képoszta fejés, minden mennyiségben berakni kapható kilónként 4 fillérért. Péterfia 76

3 koronáért kaphatók gramofon lemezek, legújabb felvételek, Rosenberg és Hammer.

Weisz Ferencz épület és mű-butor asztalos
Hatvan-utca 9. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Mindenféle villamos berendezéseket helyben és vidéken olcsó árak mellett legnagyobb szakértelemmel rendez be **FÖLDVÁRI L.**

Cégtulajdonos: Földvári Mór.
Debreceni első elektrotechnikai vállalat.

Kossuth-utca 1. szám. — Telefon: 158.
sillárok legelőnyösebb árak mellett csakis nálam szereshetők be.

Gazdálkodóktól tejet bármely mennyiségben legjutányosabban vesz Berger Dező utóda Kossuth-n. 55.

Új rendszerű női férfi divatárak és butorekladás, A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam ezüstkészletét női divat cizmekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű váznak és canavásznakban, saját készítésű cloth és Cashmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti árnál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Padlólak. emailak legolcsóbb beszerzési forrása Falk kefégyár fiókja. Széchenyi-u. 1.

Téli női, férfi és gyermek harisnyák, keztük, alsó trikó ruhák leszállított árakon Márton Gyula üzletében Piac-u. 9. Új harisnyák kötése és fejelése elfogadtatnak

Asztalosoknak való tiszta deszka eladó olcsón Csím a kiadóban.

Lakás.

Elegánsan butorozott szoba előszobával a Piac utca 1. kiadó. Csím a kiadóban.

Kiadó utcái urilakás Május 1. Varga u. 82. sz. 5 szoba, melőkehelyiségekkel, nagy udvar, virágos kerttel, jó víz az udvarban.

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kétyes megbízásokat, mefigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekbe Krámer József.

Lukács Vilmos és Testvére cementárugyára

DEBRECZEN.

Gyár: Ferencz József-ut 3. (Margit-fürdő mellett.)

Városi iroda és raktár: Hatvan-utca 5. Telefon 308.

Ajánlja:

Portland cement Betoncsöveit, csatornázások és hidak készítéséhez Kutgyűrű és egyéb beton gyártmányait egyszerű és mintázott MŰKÖ BURKOLATI LAPOKAT rendkívül olcsó áron.

Beocsini portland és román cement egyedüli elárusító helye és raktára.

Alsó tricót ingek

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch és minőségekben

Férfi ruha szövetek,

magyar- és angol gyártmány, hozzávaló béléssaruk.

Harisnyák, keztük

újk. férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban

legolcsóbb szabott árban

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-vaszon- és szőnyeg raktára

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.

Alapított 1842-ik évben.

Olcsó! Olcsó! Olcsó!

Blous,
gyermek ruha
óriási választék

Zavatzky Leonál,

Debreczen,

Piac-utca 16. sz.

Végkiárulás!

Ajánlom a tisztelt vásárló közönség figyelmébe, hogy házlebontás és kiköltözés miatt kénytelen vagyok óriási raktáramat

gyári árakon kiárusítani.

Eladásra kerülnek az őszi divat gyönyörű újdonságai: **Costüm, Blouz és Pongyola helmék, Selymek és bársonyok, Ruhadiszek, Delinek Kartonok, Barchetek, Vászna, Női és Férfi fehéreneműek, Blousok gyermekruhák, Alsó trikók, harisnyák, kendők, Szőrmeárak** essok egyéb cikkek

Gyári árakon kiárultatnak

KONTSEK KORNÉL

divatárúházában

DEBRECZEN, Kossuth-utca 1. szám.

KARÁCSONYI VÁSÁR

a mai napon megkezdődött

Szépe Lajos

női divat üzletében. Kossuth-utca 6.

Meglepő olcsó árakon adatnak el.

120 cm. széles divat szövetek	70, 90, kr.
120 cm. széles női posztó	60 "
120 cm. széles Strapa szövetek	70, 83, 90 "
120 cm. széles angol posztó, csikos vagy kockás	78, 86, 98 "
120 cm. Diagonal seviott	75, 90, 110 "
120 cm. Moderna szövés	75, 110, 160 "
140 cm. széles valódi angol kelme kivé es olcsó ár	260-3 frt-ig
Sport flanel sok mintában	22, 26 kr.
Bársony flanel	35, 40 "
Jó mosó velezek, gyönyörű mintákban	24, 27, 32 "

Női fehéreneműek, férfi ingek és az összes vászon neműek mesés olcsó árban.

BUTOR.

LEFKOVITS JAKAB

butorhereskedő, asztalos, kárpitos és díszítő DEBRECZEN, Széchenyi-utca 1. szám.

Óriási választék mindenféle butorokban, ebédlő, háló, szalon, férfiszoba és teljes

menyasszonyi kelengyék

azonnal készen.

Legszolidabb bevásárlási forrás. — Jutányos és pontos kiszolgálás.

Kellő biztosíték mellett

részletfizetésre

is kapható.

Popper Dávidné

ohl. szülész nő lakását Széchenyi-utca 25. sz. alól Széchenyi-utca 14. sz. alá helyezte át.